

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13**

**The Factors Affecting to Academic Administration
of Secondary Schools Under the Secondary
Educational Service Area Office 13**

เพ็ญลักษณ์ ทิมโม¹, อดุล นาเคโร²

Phenluck Thimmo, Adul Nakaro

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการและเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน และครูผู้สอน จำนวน 318 คน จากจำนวน 44 โรงเรียนรวม 362 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นตัวแปรต้นเท่ากับ .99 ตัวแปรตาม เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยการดำเนินงานโดยรวมของบริหารงานวิชาการโดยรวมครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือด้านบรรยากาศองค์กร ด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามลำดับ 2) การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

² อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยจากสูงสุดคือด้านการแนะแนวการศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และน้อยที่สุดคือ สนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 3) ปัจจัยการดำเนินงาน 4 ด้าน ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ คือภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ได้ร้อยละ 7.2

คำสำคัญ : ปัจจัย การบริหารงานวิชาการ

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม พัฒนาคนให้เป็น คนเก่ง คนดี มีความสุขในสังคม สร้างคนให้มีคุณภาพ การพัฒนาคนในชาติให้มี คุณภาพนั้นก็ต้องอาศัยการทำงานที่มีประสิทธิภาพของทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู การบริหาร การทำงาน เพื่อไปสู่การพัฒนาคนให้เป็นคนดีมี ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ ตลอดจนถึง การเป็นผู้คนทางปัญญาและการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 ในหมวดแนวทางการจัดการศึกษาระบุไว้ใน มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและ กระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552:22) กล่าวสรุปถึงบทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดการจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนมุ่งเน้น ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนความ ประพฤติและพฤติกรรมกรรมการเรียน การเข้า ร่วมกิจกรรมวัดผลและประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษาหากเปรียบงานแผนงานเป็นสมองเป็นแผนที่เป็นเข็มทิศของชีวิตงานวิชาการก็คือหัวใจของสถานศึกษาที่มี ความสัมพันธ์กับงานแผนอย่างแยกกันไม่ได้การจะบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จต้องตระหนักว่าหัวใจของการ จัดการศึกษาคือผู้เรียนหากจะดูว่างาน วิชาการโรงเรียนใดเป็นอย่างไรดูได้จาก นักเรียนในโรงเรียนนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 1) ระบุว่าการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรม การศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ประกอบด้วย 2 จังหวัด คือ ตรัง และกระบี่ จังหวัดตรัง ประกอบด้วย 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตรัง อำเภอย่านตาขาว อำเภอปะเหลียน อำเภอนาโยง อำเภอกันตังอำเภอหาดสำราญ อำเภอห้วยยอด อำเภอรัษฎา อำเภอวังวิเศษ อำเภอสิเกา จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกระบี่ อำเภออ่าวลึก อำเภอปลายพระยา อำเภอคลองท่อม อำเภอเกาะลันตา อำเภอลำทับ อำเภอเหนือคลอง อำเภอเขาพนม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 : 2557)

จากข้อมูลพื้นฐาน ปี 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีสถานศึกษา ในสังกัด 44 แห่ง ผู้บริหาร 123 คน ครู 2,020 คน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า วิชาภาษาไทย คิดว่าเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.91 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 54.48คณิตศาสตร์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.86 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 26.95 วิทยาศาสตร์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 36.77 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 35.37 สังคมศึกษา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.51 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 47.12 ภาษาอังกฤษ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.29 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 28.71 สุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 58.36 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 56.67 ศิลปะ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.49 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 43.31การงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.16 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 47.39 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13, 2556 : 12) จากข้อมูลแสดงคะแนน ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จะเห็นว่า มีเพียง 3 กลุ่มสาระเท่านั้นที่คะแนนสูงกว่าระดับประเทศ ส่วนอีก 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าระดับประเทศ

นอกจากนั้นผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2555 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า วิชาภาษาไทย คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.76 คะแนน

เฉลี่ยระดับประเทศ 47.19 คณิตศาสตร์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 22.43 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 22.73 วิทยาศาสตร์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.12 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 33.10 สังคมศึกษา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.88 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 36.27 ภาษาอังกฤษ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 20.84 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 22.73 สุขศึกษาและพลศึกษา คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 53.59 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 53.70 ศิลปะ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.00 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 32.73 การงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.11 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 45.76 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13, 2556 : 12) จากข้อมูลแสดง คะแนน ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้จะเห็นว่า มีเพียง 4 กลุ่มสาระเท่านั้นที่คะแนนสูงกว่าระดับประเทศ ส่วนอีก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าระดับประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่านักเรียนควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอันเป็นหลักของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันดีว่า ผลสอบ O-NET มีผลต่อการทั้งนักเรียนและสถานศึกษา เพราะในปัจจุบัน มีการนำผลคะแนน O-NET มาประกอบในการวัดคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการสอบวัดผล O-NET มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2555) 1) เพื่อทดสอบความรู้และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้น ป.6, ม.3 และ ม.6 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 2) เพื่อนำผลสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน 3) เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา 4) เพื่อนำผลการสอบไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ 5) เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินผลการเรียนของผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 6) ใช้เป็นองค์ประกอบในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, มัธยมศึกษาตอนปลายและสถาบันอุดมศึกษา 7) เพื่อนำผลการสอบไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นซึ่งถ้าผลคะแนนผลสอบไม่ผ่านหรือว่ามีผลคะแนนลดลงก็จะมีผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่จะช่วย

ให้การสอบของนักเรียนมีคุณภาพนั้นการบริหารงานวิชาการนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก จากผลคะแนนการสอบของนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าระดับประเทศ

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ว่าปัจจัยต่อไปนี้เป็นภาวะผู้นำของผู้บริหาร ขวัญและกำลังใจ กำลังใจในการทำงานของครู บรรยาการองค์กร และองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดรูปแบบการบริหารงานและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบข่ายของงานบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน งานการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านบุคลากรและการพัฒนางานวิชาการให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและตามนโยบายการศึกษาของชาติให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงาน 4 ด้าน ของปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ได้

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,020 คน รวมจำนวน 2,143 คน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนประชากรที่แน่นอน (Finite Population) ผู้วิจัยใช้สูตร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 19 คน และครูผู้สอนจำนวน 318 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน ครูผู้สอน จำนวน 318 คน รวมได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามโรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) วิธีสรุปกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. บรรยากาศองค์กร
3. ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู
4. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ประกอบด้วย 12 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย พ.ศ. 2556 - 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีฉบับเดียวแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อมูล

เกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับปัจจัยต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) บรรยากาศองค์กร 3) ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู 4) องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13

ตอนที่ 3 ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จำนวน 12 งาน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศ การศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับระดับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จำนวน 87 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนและมาตราส่วนประมาณค่าจัดลำดับ 5 ระดับ ของ Likert โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าอยู่ที่ 1.00 แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนคลองท่อมราชภัฏสงขลา และโรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นตัวแปรต้นเท่ากับ .99 ตัวแปรตามเท่ากับ .99

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโดยรวมครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือด้านบรรยากาศองค์กร ด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตามลำดับ

2. การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดคือด้านการแนะแนวการศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และน้อยที่สุด คือ สนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ คือภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ได้ร้อยละ 7.2

สรุปผลและอภิปรายผล

จากศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีข้อค้นพบที่สำคัญ ซึ่งนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ โดยรวม

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับของปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือด้านบรรยากาศองค์กร ด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารตามลำดับ อาจเป็นเพราะ บรรยากาศองค์กรมีผลช่วยให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ดี บรรยากาศการทำงานในโรงเรียนก็จะเป็นแรงกระตุ้นในการริเริ่มการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน เมื่อบรรยากาศดี ครูก็มีความสุขในการทำงานมีความพึงพอใจในการทำงาน ประสิทธิภาพของงานก็จะออกมาดี บรรยากาศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการทำงาน มีผลต่อความผูกพันและแรงกระตุ้นที่สำคัญที่ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือ ร่วมใจปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมิกา โตจำ (2552 : 50) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า ระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบรรยากาศการทำงานในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะบรรยากาศส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้งของผู้บริหารและครูผู้สอนและส่งผลต่อนักเรียนถ้าบรรยากาศในการทำงานดี งานก็จะมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน และนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ผู้บริหารและครูก็จะร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายเพื่อทำงานได้อย่างสมบูรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

2. การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 โดยรวมครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดคือด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านที่น้อยที่สุด คือ สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ มาลา (2554 : 111) ได้ทำการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรปรากฏว่าการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ เพราะหน้าที่หลักของสถานศึกษาคือ ให้ความรู้แก่นักเรียน มุ่งเน้นพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม เจตคติ ค่านิยม ให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขในการดำรงชีวิต ทั้งนี้งานวิชาการยังสามารถวัดคุณภาพของผู้บริหาร และครู การบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเต็มศักยภาพ มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นรวมทั้งได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพและคุณธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นการประกาศความสำเร็จของสถานศึกษา เพราะงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาของผู้บริหาร ของครูและบุคลากรที่ต้องตระหนักว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของสถานศึกษาที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร

3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ คือภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ได้ร้อยละ 7.2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2552 : 244-246) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ 1. พฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหาร 2. วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร 3. บรรยากาศสถานศึกษา 4. คุณภาพ การสอนของครู 5. ความพึงพอใจในการทำงานของครู 6. การได้รับการสนับสนุน ทางสังคมของครู 7. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 8. เจตคติต่อ สถานศึกษา 9. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อาจเป็นเพราะผู้นำคือบุคคลที่มีผล ต่อการพัฒนาขององค์กร ทั้งการบริหารงานและการบริหารองค์กรและการบริหาร บุคคลากร ผู้บริหารคือบุคคลสำคัญที่ขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้า ผู้บริหาร ต้องมีความเป็นมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมาย มีการเสริมแรงครู มีการติดตาม ความก้าวหน้าของครู นักเรียน มีการปรับปรุงโรงเรียน สร้างความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ต้องรู้จัก วางแผน จัดทำแผนปฏิบัติการ จัดทำระบบข้อมูลและนำไปใช้ในงานวิชาการ สามารถ ประเมินผลงานวิชาการได้อย่างถูกต้อง มีการจัดทำแผนการนิเทศ มีการอำนวยความสะดวก ในการจัดหาและทำสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม การใช้ งบประมาณต้องเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ต้อง มีอย่างมาก ผู้บริหารจึงมีผลอย่างมากในการพัฒนางานของโรงเรียนโดยเฉพาะ การพัฒนางานวิชาการของเรียนทุกแห่ง เพราะงานวิชาการคืองานที่เป็นหัวใจหลักของ โรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 13 ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติมอีกเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและ พัฒนางานและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของครูและผู้บริหารต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 13 อยู่ในระดับมาก ฉะนั้นสถานศึกษาควร เน้นการดำเนินงานวิชาการให้ครอบคลุมขอบข่ายงานให้เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อ สร้างผลงานที่เป็นประจักษ์ว่าโรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ดังนั้นควรมีการทำวิจัยเพื่อหาทางพัฒนาด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตต่างๆ เพื่อจะได้นำผลมาศึกษามาสรุปผลตัวบ่งชี้ที่แน่ชัดเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของโรงเรียน

ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตต่างๆ เพื่อทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2552). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทศาสนาแห่งชาติ.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. (2555). แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. คุชฎินิพนธ์สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมเกียรติ มาลา. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

เอมิกา โตต้า. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.